

Otfried Preußler

Iliustravo Mehrdad Zaeri

KRABATAS,

arba Treji metai užburtame malūne

KRABATAS

Versta iš
Otfried Preußler
KRABAT
Thienemann in Thienemann-Esslinger
Verlag GmbH, Stuttgart, 2017

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos
integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

© Tekstas, Otfried Preußler

© *Thienemann in Thienemann-Esslinger Verlag GmbH*, Stuttgart, 2023

© Iliustracijos, Mehrdad Zaeri

Pirmą kartą su šiomis iliustracijomis 2023 m. išleido *Thienemann*,
Štutgartas, Vokietija.

Išleista susitarus su *Thienemann-Esslinger Verlag*, Štutgartas, Vokietija. Visos
teisės saugomos.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Teodoras Četrauskas, 2003, 2019

© Leidykla „Nieko rimto“, 2025

ISBN 978-609-441-949-2

Otfried Preußler

KRABATAS

Iliustravo Mehrdad Zaeri

Iš vokiečių kalbos vertė Teodoras Četrauskas

Vilnius
2025

TURINYS

PIRMIEJI METAI

<i>Kozelio vaisto malūnas</i>	11
<i>Vienuolika ir vienas</i>	23
<i>Ne medus</i>	33
<i>Sapnų keliai</i>	39
<i>Tas su gaidžio plunksna</i>	47
<i>Štiš ant laktos!</i>	57
<i>Slaptosios brolijos ženklas</i>	65
<i>Atsimink, kad aš meistras</i>	77
<i>Pilvūzas Blaškė iš Kamenco</i>	85
<i>Karo muzika</i>	95
<i>Atminimas</i>	105
<i>Be pastoriaus ir kryžiaus</i>	113

ANTRIEJI METAI

<i>Pagal malūno tvarką ir cecho papročius</i>	123
<i>Švelni žiema</i>	131

<i>Vivat augustus!</i>	141
<i>Velykinės žvakės šviesoje</i>	151
<i>Pasakojimai apie Pūstaskriblių</i>	161
<i>Arklis pardavimas</i>	169
<i>Vynas ir vanduo</i>	179
<i>Gaidžių kova</i>	189
<i>Eilės pabaigoje</i>	201

TRETIEJI METAI

<i>Maurų karalius</i>	211
<i>Kai skrendama sparnais</i>	219
<i>Bandymai pabėgti</i>	229
<i>Sniegas ant pasėlių</i>	239
<i>Aš esu Krabatas</i>	247
<i>Kaip ne šioj žemėj</i>	255
<i>Netikėtumai</i>	263
<i>Sunkus darbas</i>	271
<i>Sultono erelis</i>	279
<i>Plaukų žiedelis</i>	291
<i>Pasiūlymas</i>	301
<i>Metų pabaigoje</i>	309

PIRMIEJI METAI

Kozelio raisto malūnas

Tai atsitiko tarp Naujųjų Metų ir Trijų Karalių dienos. Krabatas, tada keturiolikos metų vaikiną, susidėjo su kitais dviem, ir nors jo aukščiausioji šviesybė ir malonybė Saksonijos kurfiurstas buvo uždraudęs elgetauti jo aukščiausiosios šviesybės ir malonybės krašte (tačiau teisėjas ir kiti valdžios atstovai į tai, laimė, pernelyg rimtai nežiūrėjo), patraukė apsitaisę trimis karaliais nuo Hojersverdės iš kaimo į kaimą: šiaudų pynės apie kepures buvo jų karališkosios karūnos, o vienas jų, mažasis linksmuolis Lobošas iš Maukeno kaimo, vaizdavo maurų karalių ir kasryt visas išsisuodindavo. Ir išdidžiai nešdavo priekyje Betliejaus žvaigždę, Krabato prikalta prie jo lazdos.

Atėję į kokį nors kaimą, jie priimdavo Lobošą į vidurį ir užtraukdavo: „Garbė Dovydo sūnui!“ – tai yra: Krabatas tikrai judindavo lūpas, nes jam kaip tik keitėsi balsas. Užtat kiti du karaliai plėšdavo kiek gerklės leisdavo, tad viskas išsilygindavo.

Daugelis ūkininkų Naujiesiems Metams buvo pasiskerdę kiaulę, ir jie negailėdavo ponams karaliams iš Rytų šalies dešrų ir lašinių. Kitur gaudavo obuolių, riešutų ir keptų slyvų, kartais meduolių ir pyragėlių su lašinukais, anyžinių sausinių ir žvaigždžių su cinamonu.

– Gera pradžia! – tarė trečios dienos vakarą Lobošas. – Kad taip būtų iki Naujųjų Metų sutikimo!

Abu į tai tik linktelėjo galvomis ir atsiduso:

– Gera būtų!

Kitą naktį jie nakvojo Petershaino kalvėje ant šieno; ir tenai Krabatas pirmusyk susapnavo tą keistą sapną.

Vienuolika varnų tupėjo ant karties ir žvelgė į jį. Jis matė, kad tenai yra dar viena laisva vieta, kairiame karties gale. Paskui išgirdo balsą. Balsas buvo kimus, jis, rodės,ėjo iš oro, iš toli, ir šaukė jį vardu. Bet jis nedrįso atsiliepti. „Krabatai!“ – pasigirdo antrąsyk... ir paskui trečią: „Krabatai!“ Tada balsas tarė: „Ateik į Švarckolmo malūną, nepasigailėsi!“ Tada varnai pakilo nuo karties ir užkarkė: „Klausyk meistro, klausyk!“

Nuo to Krabatas pabudo.

„Kad visko ir prisikapnuoja!“ – pagalvojo jis, apsivertė ant kito šono ir vėl užmigo. Rytą traukė su draugais toliau ir tikrai juokėsi prisiminęs varnus.

Tačiau kitą naktį sapnas pasikartojo. Balsas jį vėl pašaukė vardu, ir varnai vėl sukarkė: „Klausyk jo!“ Tatai privertė Krabatą susimąstyti. Ir jis rytą paklausė ūkininką, pas kurį jie nakvojo, ar tas žinąs tokį kaimą, kuris vadinasi Švarckolmas ar panašiai.

Ūkininkas tokį kaimą buvo girdėjęs.

– Švarckolmas... – susimąstė jis. – Na taip... Hojersverdos miške, prie kelio į Laipę, yra kaimas, kur taip vadinasi.

Kitą dieną Trys karaliai nakvojo Grosparvice. Ir čia Krabatas susapnavo varnus ir balsą, kuris, rodės, sklido iš oro; ir viskas buvo lygiai taip kaip ir pirmą, ir antrąsyk. Tada jis nusprendė to balso paklausti. Rytui brėkstant, kai draugai dar miegojo, jis slapčia išsibruko iš daržinės. Palei kiemo vartus sutiko mergą, einančią prie šulinio.

– Perduok jiedviem gerų dienų, – pasakė jis, – ir pasakyk, kad aš turėjau išeiti.

Eidamas iš kaimo į kaimą, Krabatas vis klausinėjosi kelio. Vėjas jam pūtė į veidą sniego kruopas, kas keli žingsniai vis turėdavo sustoti ir prasivalyti akis. Hojersverdos girioje pasiklydo ir dvi valandos truko, kol vėl rado Laipės kelią. Tad tikslą pasiekė tikrai į vakarą.

Švarckolmas niekuo nesiskyrė nuo kitų girios kaimų: namai ir daržinės ilga eilute išsirikiavę abipus kelio, giliai užsnigti, dūmų stulpai virš stogų, garuojančios mėšlo krūvos, galvijų baubimas. Ant ančių kūdros vaikai garsiai šaukdami važinėjosi pačiūžomis.

Veltui Krabatas dairėsi malūno. Pamatęs keliu ateinantį senuką su žabų ryšuliu ant pečių, jo pasiklausė.

– Mūsų kaime nėra malūno, – atsakė tas.

– O kaimynystėje?

– Jeigu turi galvoje tą... – Ir senukas parodė nykščiu per petį. – Tai Kozelio raiste, prie Juodojo upelio, yra vienas. Bet... – Ir jis nutilo, tarsi per daug būtų pasakęs.

Kai keturiolikmetis našlaitis Krabatas atvyksta į Kozelio raiste esantį malūną ieškoti darbo, meistras jo paklausia, ar šis pas jį norės mokytis malti grūdus, ar ir viso kito. Krabatas, atsakęs, kad norės mokytis ir viso kito, tampa burtininko mokiniu ir jo gyvenimas visiškai pasikeičia.

Šiurpioje istorijoje apie užburtą malūną ir jame įkalintus burtininko mokinius dera senovės legendos, paslaptingi sapnai, pavojingos užduotys, sunkus darbas ir tarp mokinių tvyranti įtampa – nė vienas nežino, kuriuo bendramoksliu gali pasitikėti.

Ne veltui ši paaugliams skirta Otfrydo Proislerio (Otfried Preußler, 1923–2013) knyga laikoma vokiečių vaikų rašytojo kūrybos viršūne. O. Proisleris per gyvenimą sukūrė daugiau nei 35 knygas vaikams ir tapo vienu mėgstamiausių autorių ne tik Vokietijoje, bet ir visame pasaulyje. Su rašytojo knygomis užaugo ne viena karta. Lietuvos skaitytojai jau seniai pamilo jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams skirtas knygas „Plėšikas Hocenplocas“, „Plėšikas Hocenplocas ištrūksta į laisvę“, „Plėšikas Hocenplocas. Smuklė „Plėšiko lindynė miške“, „Plėšikas Hocenplocas ir mėnulio raketa“, „Vaiduokliukas“, „Mažasis vandenys“ ir daugelį kitų.

Šį įspūdingą leidimą puošia dailininko Mehrdad Zaeri iliustracijos. Jis gimė 1970 m. Irane, paauglystėje kartu su šeima persikėlė į Turkiją, vėliau gavo prieglobstį Vokietijoje, kurioje ir pasiliko. Vos baigęs mokyklą M. Zaeri nusprendė, kad nori visą gyvenimą piešti. Iš pradžių ėmėsi tapybos, o vėliau atrado, kad pieštuku piešti paveikslai įspūdingumu nė kiek nenusileidžia aliejiniais dažais tapytoms drobėms.

Korektorė Erika Merkytė-Švarcienė

Maketavo Andra Paplauskaitė

Tiražas 1500 egz.

Išleido leidykla „Nieko rimto“

Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

*Aš pažymiu tave, broli,
Medinio kryžiaus anglim –
Pažymiu tave
Slaptos brolijos
Ženklu.*

Kai keturiolikmetis Krabatas susapnavo vienuolika varnų, kviečiančių atvykti į Švārckolmo malūną mokytis burtų, tiesiog apsivertė ant kito šono ir miegojo toliau. Maža ko prisisapnuoja.

Bet kai sapnas vis nesiliovė kartotis, jis nusprendė nuvykti į tą malūną ir pasižiūrėti.

Kad čia reikia sunkiai plūktis dienomis ir naktimis, o meistras per pamokas paverčia juos varnais – nieko baisaus. Kad kiti mokiniai atrodo įsibauginę ir nenori pasakoti, kas iš tiesų vyksta malūne, irgi nieko tokio.

Bet čia iš tiesų dedasi keisti dalykai. Be galo keisti. Krabatas pasiryžta visas užburto malūno paslaptis išsiaiškinti – net jei tai būtų gyvybės ar mirties klausimas.

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-949-2

9 786094 419492